

Statsrådet Morgan Johansson
Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Angående fortsatt långsiktigt finansiellt stöd till kunskapsutvecklingen inom socialtjänsten

Bakgrund

År 2001 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla ett nationellt stöd till kunskapsutvecklingen inom socialtjänsten. För ändamålet fick Socialstyrelsen disponera 50 milj.kr. under en treårsperiod. Projektet är nu avslutat.

Sedan mitten av 90-talet har också ett 30 tal lokala och regionala FoU-enheter tillkommit i landet. Staten har under åren bidragit med stimulansmedel för deras tillkomst om sammanlagt 144,5 milj.kr. Syftet med enheterna är att på lokal och regional nivå stimulera utveckling och utvärdering av det sociala arbetet. Det statliga stödet upphör fr.o.m. 2004-12-31.

Gemensamt samordnat arbete

Målet att åstadkomma en kunskapsbaserad socialtjänst kräver insatser och förändring inom många olika sektorer. Arbetet måste bedrivas i bred samverkan med företrädare för praktik, forskning, utbildning, brukare och huvudmän. Det finns idag ett mycket stort gemensamt intresse och engagemang i frågan om hur socialtjänsten skall fortsätta att utveckla sin kvalitet och effektivitet. Det gäller alla aktörer på området och både den lokala, regionala och nationella nivån.

Projektet Nationellt stöd till kunskapsutveckling inom socialtjänsten har erbjudit en möjlighet att på nationell nivå föra ett samtal om vilka insatser som behövs och hur dessa bör komma till stånd och stöttas. Det har också inneburit att olika viktiga aktörer på den nationella nivån har kunnat samarbeta och samordna sina insatser på ett sätt som gynnat helheten.

Behov av ett fortsatt långsiktigt arbete

Redan från starten av regeringens initiativ till att stimulera framväxten av en mer kunskapsbaserad socialtjänst har det varit klart att det rör sig om en mycket långsiktig och sammansatt process, både på nationell, regional och lokal nivå.

I delrapporten från det treåriga regeringsuppdraget Nationellt stöd till kunskapsutveckling inom socialtjänsten från 2003 pekade Socialstyrelsen därför ut ett antal områden, där fortsatta statliga initiativ och extra finansiering var motiverade.

Socialstyrelsens förslag i delrapporten gällde ett antal specifika insatser, som regeringen föreslogs besluta om och finansiera. Sådana satsningar riskerar dock att bli alltför adhoc-betonade. Det är angeläget att istället få till stånd en mer långsiktig och samordnad mekanism för finansiering och fortsatta insatser.

Vi föreslår därför i det följande en modell för fortlöpande överväganden och beslut om vilka initiativ och insatser som är av strategisk betydelse för en långsiktigt hållbar utveckling mot en kunskapsbaserad socialtjänst

Erfarenheter kan hämtas från de s.k. Dagmaröverenskommelserna mellan regeringen och Landstingsförbundet. Inledningsvis handlade dessa i huvudsak om att få kontroll över statens utgifter inom vissa områden samt att trygga läkarförsörjningen i landet. Idag är de snarast verktyg för stöd till strategiska utvecklingsstrukturer samt insatser på den nationella nivån i syfte att driva policyfrågor och stimulera en önskvärd utveckling av vården. De erbjuder samtidigt en nationell arena för samtal om viktiga utvecklingsfrågor mellan regeringen och huvudmännen (HSU 2000, SOU 1999:66).

Modell för långsiktigt främjande

Mot bakgrund av det som ovan sagts föreslår Svenska kommunförbundet och Socialstyrelsen att

- 45 milj.kr. årligen avsätts för strategiska insatser, som stimulerar och underlättar en angelägen och önskvärd utveckling av en kunskapsbaserad socialtjänst
- medlens användning bestäms genom årliga avtal mellan staten (socialdepartementet) och Svenska kommunförbundet
- insatserna skall vara sådana som lämpligen bedrivs antingen på nationell nivå eller på lokal/regional nivå med stöd av nationell samordning och styrning

Syftet skall vara att

- stödja huvudmännens starka intresse och arbete för en kunskapsbaserad socialtjänst
- åstadkomma en nationell arena för samtal om viktiga utvecklingsfrågor mellan staten och huvudmännen
- få till stånd en stabil och långsiktig finansiering av strategiska insatser.
- få till stånd en för huvudmännen och staten gemensam prioritering av de mest angelägna insatserna
- få till stånd en mekanism för utveckling, som är anpassad till en struktur med många små kommuner och en relativt svag forskningstradition

Möjliga användningsområden är bl.a.

- riktade stöd till lokala/regionala strukturer för integrering av forskning, utbildning och praktik
- nationella satsningar på prövning och/eller genomförande av lovande arbetssätt och arbetsmetoder
- insatser för att stödja lokal kvalitetsutveckling, t.ex. genom olika former av bench-marking och kvalitetsbokslut
- utveckling av statistiken i syfte att underlätta huvudmännens uppföljning av den egna verksamhetens kvalitet och resultat
- stöd till kunskapsbaserat genomförande av politiskt prioriterade insatser
- försöksverksamheter i syfte att inhämta kunskaper inför överväganden om eventuella reformer eller ändrad lagstiftning
- riktade, strategiska utbildningsinsatser
- informationsförsörjning och spridning av nya kunskaper

Vi bedömer att en årlig summa om ca 45 milj. kr är motiverad med hänsyn till ändamålet, varav ca hälften skulle avsättas för stöd till lokala och regionala strukturer för integrering av forskning, utbildning och praktik. Medlen skulle utgöra ett basstöd.

Stockholm den 28 april 2004

Kerstin Wigzell

Evert Lindholm